

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 3600
Tarih : 12.09.2019

18659

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 12.09.2019

Tuma ÇELİK
Mardin Milletvekili

Çoğulcu bir demokrasi ortamının temel şartlarından biri toplantı, yürüyüş ve gösteri hakkıdır. Anayasa'nın 34. Maddesine, AİHM (Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi) ve mahkeme içtihadına göre ifade özgürlüğü ilkelerine dayanan toplantı, gösteri ve yürüyüş yapma bireyin ve toplumun temel haklarından biridir. Anayasa'nın 34. Maddesinde ise "Herkes, önceden izin almadan, silahsız ve saldırısız toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkına sahiptir. Toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı ancak, millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlığın ve genel ahlâkın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması amacıyla ve kanunla sınırlanabilir." İfadeleri ile açıkça belirtilmiştir. İç hukuk düzenlemeleri AİHM'in ortaya koyduğu şartlara uygun olmasına rağmen bu ilkeler pratiği yansıtmamaktadır.

Anayasa'nın 34. Maddesi ile belirlenmiş iç hukuk düzenlemelerine rağmen Diyarbakır, Mardin ve Van Büyükşehir Belediyelerinin Eşbaşkanlıklarına atanan kayyımlara ilişkin Mardin'de düzenlenen eylem ve etkinlikler engellenmeye çalışılmaktadır. Kolluk kuvvetleri tarafından Mardin HDP il binasının önü çevrilerek içeriden Milletvekillerinin ve il yöneticilerinin çıkışlarına izin verilmemekte, her gün oturma eylemi yapılan alanın etrafı kolluk kuvveti tarafından sarılarak halkın eyleme katılması engellenmektedir. Oturma eylemi yaparak hakkını

aramaya, oylarına sahip çıkmaya çalışan kitleye müdahale edilmekte ve dağıtılmaktadır. Bu kararın valilik tarafından verildiği ise kolluk kuvvetleri tarafından ifade edilmektedir.

Örneğin, 19 Ağustos günü yapılan eylemlerde halk sert müdahalelere maruz kalmış, 5 basın mensubu ve 2 vatandaş gözaltına alınmıştır. 20 Ağustos gününden bu yana düzenli olarak devam eden Mardin Karayolları parkı oturma eylemine katılım engellenmiş, basının görüntü almasına izin verilmemiştir. Eylemler engellenmeye çalışılarak parti ablukaya alınmış, Halkların Demokratik Partisi milletvekilleri tartaklanarak, il yöneticilerinin yüzüne gaz sıkılmıştır.

Bugün 25. Gününde olan eylemler süresince park alanının etrafı kolluk kuvvetleri tarafından sarılarak alana sadece milletvekilleri ya da il yöneticilerinin girişine izin verilirken bazen il yöneticileri bile alana girememiştir. 10 Eylül 2019 tarihinde Mardin İl binasının etrafı sarılmış ve sadece milletvekillerinin çıkışlarına izin verilmiştir. Bütün bu usulsüz engellemeler ise valilik kararına dayandırılmaktadır.

Bu bağlamda;

1. Toplantı, gösteri ve yürüyüş hakkını kullanan vatandaşların kolluk kuvvetleri tarafından maruz kaldığı müdahale için idari işlem yapılacak mı?
2. Anayasaya aykırı yasaklama kararı alan Mardin Valiliği hakkında idari işlem yapılacak mıdır?
3. Mardin’de, toplantı ve gösteri yürüyüşlerinin yasaklanması yönünde bir genelge yayınlanmış mıdır? Yayınlandıysa eğer genelgenin yasal dayanağı nedir?
4. Kolluk kuvvetleri tarafından toplantı, gösteri ve yürüyüşü hakkının engellenmesi iç hukukun hangi maddesine dayandırılarak uygulanmaktadır.
5. Anayasa ve Türkiye’nin taraf olduğu uluslararası anlaşmalardaki temel hak ve özgürlüklerini kullanarak basın açıklaması yapmak, oturma eylemi yapmak isteyenlere neden engel olunmaktadır?